

Blok tematyczny: Polska - kraj po sąsiedzku. Odkrywam. Poznaję.

Temat dnia: Kolumna Zygmunta i inne pomniki Warszawy

Cel lekcji: Utrwalić formy liczebników podczas podawania daty. Zapoznać z warszawskimi pomnikami, uwypuklić ich znaczenie w historii i współczesnym życiu miasta. Kształcić umiejętność rozumienia ze słuchu. Zgromadzić słownictwo wokół słowa pomnik. Uruchomić i utrwalić w świadomości uczniowskiej umiejętność stosowania konstrukcji składniowej z czasownikami *chcieć* i *móc*. Wdrażać do efektywnej pracy w małej grupie. Kształcić pamięć językową ucznia, a także umiejętność dialogowania z zastosowaniem nowego słownictwa. Mobilizować do zapamiętywania materiału na lekcji. Wprowadzić element zabawy. Kształcić technikę sprawnego czytania.

Pomoce:

Uczeń: przybory szkolne.

Nauczyciel: fotografie warszawskich pomników. Teksty z opisami pomnika dla każdego ucznia, rozsypanka wyrazowa.

Zapis w dzienniku: Powitanie wprowadzające w temat. Wpisanie daty i cykliczne ćwiczenie z liczebnikami nazywającymi datę. Fotografie znanych warszawskich pomników. Kolumna Zygmunta – prawda czy fałsz. Objasnienie znaczenia słowa *pomnik* i praca grup z rozsypanką wyrazową. Zastosowanie czasowników *chcieć* i *móc* w praktyce. Ćwiczenia składniowe. Wchodzimy w rolę – dialogowanie turysty z przewodnikiem. Kształcenie techniki czytania.

Przebieg:

1. Powitanie: *Dzień dobry wszystkim, którzy lubią oglądać pomniki. Dzień dobry wszystkim, którzy wiedzą, gdzie znajduje się pomnik Jurija Drohobycza w naszym mieście. Dzień dobry wszystkim, którzy widzieli z bliska pomnik Tarasa Szewczenki we Lwowie. Dzień dobry wszystkim, którzy byli kiedyś w Warszawie i widzieli któryś z pomników itp., zgodnie z inwencją własną N.*

2. Podanie i wpisanie daty.

-*Który dzisiaj jest?*

-*Dzisiaj jest 20 (dwudziesty) stycznia 2018 (dwa tysiące osiemnastego) roku (zawsze powtarza kilkoro dzieci).*

3. N. przygotowuje wcześniej fotografie trzech znanych pomników, a następnie mówi: *Rozmawialiśmy niedawno o polskiej rzece Wiśle. Poznaliście legendę o syrence. Dziś spojrzymy na stolicę Polski pod kątem stojących tam pomników, po których Warszawę poznają turyści z całego świata. Najpierw jednak posłuchajcie przykładowego opisu i uzupełnijcie tabelkę: prawda czy fałsz, a następnie wskażcie wśród fotografii, który to pomnik.*

	P	F
Niewielu uczniów w Polsce wie, czym jest kolumna Zygmunta.		
Pomnik zbudowano w 1644 roku.		
Zygmunt III był pochodził z dynastii Jagiellonów.		

W czasie II wojny światowej pomnik został zniszczony.		
Król Zygmunt przeniósł stolicę Polski z Krakowa do Warszawy.		

Następnie N. czyta krótkie opisy kolejnych pomników, a uczniowie wskazują właściwy pomnik. (odpowiednie teksty w aneksie).

4. Objaśnienie znaczenia słowa *pomnik* i praca grup z rozsypanką wyrazową.

N. rozdaje na kartkach wyrazy, a zadaniem grupy jest wybrać te, które są synonimami słowa pomnik albo mocno wiążą się z tematem. Wyrazy niezrozumiałe odkładają na bok. Po takiej wstępnej selekcji do działań włącza się N. Uczniowie dzięki niemu uzupełniają zestaw.

Wyrazy do rozsypanki: pomnik – monument – figura – posąg – obelisk – rzeźba – statua – popiersie garnek – trawa – ulica – rondo – park – odpoczynek – morze
---

(oczywiście przed rozdaniem rozsypanki wyrazy zostaną przemieszane)

Objaśnienia:

Pomnik - ten , dzięki któremu pamiętamy (staropolskie „pomnieć”).

Monument - pomnik dużych rozmiarów, imponujący, wspaniały, wystawiony ku czci osoby (osób) albo na pamiątkę jakiegoś wydarzenia.

Figura - inna nazwa posągu, choć słowo to ma jeszcze inne znaczenia, może też być figura w tańcu albo figura szachowa.

Posąg - rzeźba przedstawiająca człowieka, rzadziej zwierzę. Ustawiana na postumencie, czasem w niszy

Obelisk - pomnik w formie wysokiego, smukłego słupa, najczęściej o czworobocznej podstawie.

Rzeźba – przestrzenne dzieło sztuki (każdy pomnik jest rzeźbą, ale nie każda rzeźba pomnikiem).

Statua - Słowo *statua* oznacza rzeźbę, pomnik przedstawiający postać ludzką.

Popiersie – w rzeźbie przedstawienie modelu w ujęciu do ramion.

5. Zastosowanie czasowników *chcieć* i *móc* w odpowiedniej formie gramatycznej czasu teraźniejszego w połączeniu z innym bezokolicznikiem.

Wykorzystanie tabeli gramatycznej.

osoba	czasownik w liczbie pojedynczej	osoba	czasownik w liczbie mnogiej
ja	chcę, mogę	my	chcemy, możemy
ty	chcesz, możesz	wy	chcecie, możecie
on, ona, ono	chce, może	oni, one	chcą, mogą

N. objaśnia, że czasowniki *chcieć* i *móc* łączą się z bezokolicznikiem nazywającym czynność, którą chcielibyśmy lub moglibyśmy wykonać.

Przykłady:

Chcę poznać. Chcę przeczytać. Chcę narysować. Chcę odpocząć. Chcę spotkać się. Chcę uczyć się. Mogę spotkać się. Mogę przeczytać. Mogę zwiedzić. Mogę odpocząć. Mogę namalować. Mogę zapytać.

Ćwiczenie:

Uzupełnij następujące zdania bezokolicznikami z ramki. Okażą się przydatne w rozmowie z przewodnikiem. Niektóre czasowniki możesz powtórzyć, ale postaraj się zastosować wszystkie.

poznać, przeczytać, opowiedzieć, pojechać, wejść, usłyszeć, pamiętać, znaleźć.
--

Część I

Chcę ..... historię kolumny Zygmunta, czy może ją pan .....?
Chcę ..... legendę o syrence. Gdzie mogę ją .....?
Uczniowie chcą ..... na wycieczkę do Warszawy.
O której godzinie turyści mogą ..... do muzeum? (dziewiątej).
Kiedy mogę ..... koncert utworów Fryderyka Szopena w Łazienkach?
Czy chcesz ..... historię powstania pomnika Fryderyka Szopena?
Dlaczego ludzie chcą ..... o przeszłości?

Część II – możliwe do wykorzystania odpowiedzi do zdań pytających (N. Może podjąć decyzję o podaniu ich na kartkach, aby uczniowie mogli korzystać z wzorów i na tej podstawie zbudować swoje dialogi):

Oczywiście, proszę posłuchać.

Legendę o syrence może pan przeczytać (możesz przeczytać) w każdym przewodniku po Warszawie albo w zbiorze legend Artura Oppmana pt. „Legendy warszawskie”.

Turyści mogą wejść do muzeum dopiero od godziny 9 00 (dziewiątej).

Koncert muzyki Szopena w Łazienkach możesz usłyszeć zawsze w niedzielę.

Muzyki Szopena może Pani posłuchać w Łazienkach zawsze w niedzielę.

Tak, bardzo chętnie.

Ludzie chcą pamiętać o przeszłości, bo to poszerza ich wiedzę (albo: ... buduje szacunek do kultury narodowej, pozwala świadomie wchodzić w przyszłość, ...bo jest ciekawa i wiele może nauczyć).

6. Czas na dialogowanie. Praca w parach.

Polecenie N: *Przygotujcie dialog między turystą a przewodnikiem, wykorzystując zdania z poprzedniego ćwiczenia. Za chwilę zaprezentujecie go na forum klasy. Postarajcie się po kilku próbach zapamiętać tekst i nie korzystać z kartki.*

Po podaniu polecenia uczniowie dostają czas na przygotowanie krótkiego dialogu (wystarczy pytanie i odpowiedź, uczniowie powinni skupić się na zapamiętaniu i starannym odtworzeniu jednej frazy).

7. Zabawa utrwalająca materiał z lekcji.

Ustawiamy krzesła w podwójnym rzędzie oparciami do siebie, tak aby brakowało krzesła dla jednego z uczestników zabawy. N. czyta przygotowane wcześniej rymowanki, w tym czasie uczestnicy zajęć krążą wokół ustawionych odpowiednio krzesła. W momencie, kiedy N. przestaje czytać, uczniowie zajmują miejsca. Ten, dla którego miejsca zabrakło, może się uratować, odpowiadając na pytanie prowadzącego. To powinno się wiązać z zagadnieniami z lekcji. Jeśli odpowie prawidłowo, zostaje w grze.

Przykłady pytań:

-Jak się nazywa pomnik przedstawiający pół kobietę pół rybę?

-Pomnik jakiego króla znajduje się na Starym Mieście w Warszawie.

-Pod jakim drzewem siedzi Szopen przedstawiony na pomniku w Łazienkach?

-Jak się nazywa stolica Polski?

-Na czym stoi pomnik króla Zygmunta III

-Czy kolumna Zygmunta znajduje się w Krakowie?

-Jak się nazywa rzeka, w pobliżu której stoi pomnik Syrenki.

-Co król Zygmunt III trzyma w dłoni?

-Podaj wyraz bliskoznaczny do wyrazu pomnik. (itp.).

N. może dodatkowo rozwinąć ćwiczenie, przydzielając rolę prowadzącego kolejnym uczniom. Wówczas jednak należy wcześniej zrobić krótkie ćwiczenie w czytaniu, aby podczas zabawy prowadzący swobodnie operował materiałem.

8. Zadanie domowe

Naucz się czytać wybrany tekst (uczniowie otrzymują opisy pomników).

Na następnej lekcji powtórzemy naszą zabawę. Jeśli to ty chcesz ją poprowadzić, przygotuj się do tego. Naucz się na pamięć wyliczanek i ułóż pytania.

Zapowiedź kolejnej lekcji. Jeśli masz w domu jakieś zwierzątko, przynieś jego fotografię albo inną pamiątkę, która się z nim wiąże).

Teksty do czytania na lekcji :

Kolumna Zygmunta. To bardzo znany pomnik. Na ogół wszyscy polscy uczniowie wiedzą, że znajduje się w Warszawie na Starym Mieście. Kolumna króla Zygmunta jest najstarszym w Warszawie pomnikiem osoby świeckiej. Dawniej wywyższano w ten sposób tylko Matkę Boską, Chrystusa albo świętych. Pomnik stanął w 1644 roku. Nie wszyscy wiedzą, że dawniej w tym miejscu stał drewniany kościółek. Budowę pomnika zainicjował i ufundował syn Zygmunta III Wazy, Władysław IV. Pomnik przeszedł kilka renowacji. W pierwszej wersji zbudowany był z marmuru, a niektóre jego elementy pokryto wtedy złotem.

W 1887 roku wymieniono trzon pomnika na granitowy, zniknęły też złote ozdoby. W 1944 roku podczas drugiej wojny światowej Niemcy zniszczyli pomnik, ale sama postać króla upadła na ziemię tak, że nie uległa poważniejszym uszkodzeniom. Po wojnie pomnik został zrekonstruowany. Ponownie wykonano go z granitu, przesunięto o 6 metrów i lekko skrócono. Tak wygląda do dziś.

W XVII wieku wzniesienie kolumny miało być elementem gloryfikacji dynastii Wazów i wzmocnienia władzy królewskiej. Dziś warszawiacy nie myślą o pomniku tymi kategoriami. Kochają swoją kolumnę, bo jest oryginalnym znakiem miasta. Niektórzy z sentymentem patrzą na Zygmunta, bo to on przeniósł stolicę Polski z Krakowa do Warszawy.

Pomnik Syrenki na Powiślu znajduje się nad Wisłą obok Mostu Świętokrzyskiego tuż przed rozpoczęciem II wojny światowej. Wykonano go z brązu, razem z cokołem mierzy 4,5 metra. Syrena stoi na postumencie z piaskowca otoczonym fontannami. Jest ustawiona równolegle do nurtu rzeki. Jej prawa ręka z mieczem jest uniesiona, zaś lewa trzyma przy piersi wypukłą tarczę. Na tarczy widnieje orzeł w koronie i napis „Warszawa”. Inicjatorem budowy pomnika Syrence Warszawskiej był prezydent Warszawy Stefan Starzyński, bohaterski obrońca Warszawy z 1939, o którego poświęceniu dla ojczyzny pamiętają nie tylko Warszawiacy, ale i cała Polska. Warto wiedzieć, że Syrenka niemal cudem ocalała z pożogi wojennej. Została jedynie poddana standardowej renowacji.

Pomnik Szopena znajduje się w Łazienkach Królewskich. Przedstawia odlaną z brązu postać kompozytora siedzącego pod wierzbą. O postawienie Szopenowi pomnika Polacy starali się od 1876 roku. Polska była wtedy pod zaborami i taki plan wymagał specjalnej zgody cara Rosji. Uzyskano ją w 1902 roku, ale ostatecznie pomnik stanął w Łazienkach już po odzyskaniu przez Polskę niepodległości 14 listopada 1918. Podczas II wojny światowej w 1940 roku niemiecki gubernator Hans Frank rozkazał wysadzić w powietrze pomnik. W ten sposób uzyskany złom miał służyć hitlerowcom jako surowiec do produkcji przemysłowej. Rekonstrukcja pomnika sprawiała wiele trudności, bo Niemcy zniszczyli także wszystkie dostępne kopie pomnika. W końcu odsłonięto go ponownie 11 maja 1958 roku. Od 1959 roku od maja do września w każdą niedzielę pod pomnikiem odbywają się dwa koncerty utworów Chopina. Spacerującym wtedy po Łazienkach mieszkańcom miasta bądź turystom towarzyszy wtedy słyszana z oddali muzyka Szopena. Same zaś koncerty zawsze przyciągają wielu słuchaczy.

Rymowanki przydatne w zabawie utrwalającej materiał:

Król Zygmunt na kolumnie stoi,
Żadem Warszawiak się go nie boi.
Ale go lubią wszyscy prawie,
Bo im stolicę urządził w Warszawie.

Fryderyk Szopen – wielki pianista,
To dla potomnych rzecz oczywista.
W łazienkach pod wierzbą sobie siedzi.
Róże na klombach to jego sąsiedzi.

Syrenka warszawska piękna i dumna,
pomnik jest piękny, choć nie kolumna.
Dzieci szczególnie ją kochają,
Bo starą legendę dobrze znają.